

Վերսուշ և սիրայիր դէմը մ'ունէր
թիէր . Ֆրանսայի ապագային յոյ-
սերովը տողորուած՝ քայրը ժպիտ
ր'ունէր իր ծերունական պատկառելի:
Դէմքին վրայ : Պ. Թիէր Ֆրանսայի
հանրապետութեան գլուխ կենարով
1870 ի պատերազմէն վերջը հալածուի:

ու կրաւորականութիւն, և փոխանակ ամեն բան իւր աշխարհական և եկեղեցական մեծերէն սպասելու՝ իւր ներկայն բարեւոքիւր ու իւր զաւա-կաց լաւագոյն ապագայ պատրաստելու համար գրամ քերտն ու ճիգ չի խնայէ . թո՛ղ վերջապէս ամեն ա-նանք որ սրտերնուն մէջ զգացմունք, գիտելուն մէջ խորհուրդ մ'ունին, բերեն ու ցանեն հասարակաց բեղմ-նաւոր անդամութիւն մէջ, որ այդ զգացմունք և խորհուրդք ուսնա-նան և առաւ հունձք տան 'ի կող-գումբուն և 'ի վերակենդանութիւն նաւաղեալ և զաւաճեալ Հայու-թեան . . . :

Բարձրագոյն կրթութեան կարե-ւորութեանը վրայ չի պիտի խօսիմ . պիտի եմտագրեմ թէ Հայ հասարա-կութիւնն համադրած է արդէն ա-նոր կարեւորութեան, այլ պիտի բացատրեմ թէ ի՞նչ միջոց պէտք է 'ի դուրս դնել՝ զայն ազգերնուն մէջ ծաւալելու համար : Մտաւոր նախըն-ծաց թուոյն մէջ Մտաւորական հիմնա-կին վրայ խոսած ատենին ըսած էինք թէ քաղաքակրթ ազգաց բարձրա-գոյն կրթութեան միջոցները դարե-րու արդիւնք և միլիոններու դարձ-նէն : Եւ յիշատի, այսօր Եւրոպայի մէջ գտնուած բարձրագոյն ուսում-նարաններէն շատերը քանի մը դար առաջ հիմնուած են և իրենց դարա-ւոր պատմութիւնն ունին : Այդ հաս-տատութիւններն հիմնուած ատեն-նին իրենց այսօրուայ ճոխութիւնն ու կատարելութիւնը չունէին և չէին կրնար ունենալ . անչա՛ք ատեն այժմ հոյակապ պարտիէի փոխուած, աղ-քատիկ մատենադարանն՝ ընդարձա-կար ճոխացեր ու հազարաւոր հա-տորներ կը պարունակէ իւր մէջ . ան-նըշան թանգարաններ (հնագիտաց, բնական գիտութեանց, արուեստի, գեղարուեստից և այլն) մէյմէկ աշ-խարհահանգէս են դարձեր : Եւ այս ամենը դեռ օրէ օր աւելի ճոխանա-լու ընդարձակուելու և կատարե-լագործուելու վրայ են . և ոչ միայն այսպիսի, հապա եղածները քիչ գա-լով նորեր կը հիմնուին, աւելի ճոխ, աւելի ընդարձակ և աւելի կատար-եալ : Չունենոր և տարաբազմազան մը գաւաի, երբ կերթաւ մարդ կային հան-ճարի ու հարստութեան այդ հըս-կայական ու հրաշալի արդարեւ կը տեսնեալ սիրտը կը ճմլի, գլուխը կը դառնայ, լըռումն ու վհատութիւն կը տիրէ հոգեւոր, տխուր ու գառն մտածմունք կը յաւելնի ու կը ծմբան տնդահար ուղեղիդ մէջ, Հայրենի-քըդ, ազգդ, վայրագ դրոցիքդ, գաւառացիդ, քաղաքացիդ, հա-րուստներդ, ազգատներդ, վարժա-րաններդ, վարժապետներդ, վար-դապետներդ, ուղակերտներդ, գիր-քերդ, լրագիրներդ, ամեն բան կայծակի արագութեամբ կը յառնեն ու կընդհարին մտիդ մէջ . սիրտդ փոթորկալից ծով, գլուխդ ամպրո-սայոյդ միմտորտ, կըզգաս ինչ որ կըզգայ յանկարծահաս և անխու-սափելի վտանգ իմը մէջ գտնուող մարդ մը . կամայ կամայ սրտիդ յուզմուն-քը կը խաղաղի, զիստե գտնիդ կը մեղմանայ, տխուր մտածմանցդ կը յաջորդեն յաւաստի խորհուրդներ, և դաս որ պահ մ'առաջ ամեն բան քիչ համար մահու սե ստուերներով պատած կը անանկիր՝ Հայոց ազօթա-րանին վրայ կենաց արև մը կը նըշ-մարեն ընդ աղօտ, սիրտ կոռնուս, կը զօրանաս, ապրելու ու գործելու եռանդդ վերստին կարծարծի . . . :

Խնդրոյն լուսարանութեանը հա-մար պարտք կը համարիմք պատմա-կան համառօտ ներածութիւն մ'ընելը

Խորմեան Սրբազանի Պատրիար-քութեան առաջին տարին յաճախ Պատրիարքարան կերթայի, երբեմն մինակ, երբեմն իմ բարեկամ Մեղրի-սեղ վարդապետ Մարտիրոսին հետ : « Սիրեմ զքեզ, ճառագայթ զդաս-տարակութեան » կրէր Հայրիկ . օր ու գիշեր կը ճառէինք ու կը ճառէ-ինք, փոխ խորհուրդներով յափը-տակուած, Պոլսոյ և գաւառացի դըպ-րոցները կը բարեկարգէինք, վար-ժապետանոցներ կը հիմնէինք, Եւ-րոպայի մէջ Հայ ուսանողաց բազմա-թիւ գաղթականութիւն կը հաստա-տէինք . . . 1871ին, Եւրոպա ուղե-ւորելու առաջ, Խորմեան սրբազան և Ծահաղարեան վարժարանի իւր-նամակալութիւն խորհուրդ քրին մի-տաին « Հայ ուսանողաց գաղթակա-նութեան գործն 'ի գլուխ հանելու համար » Գաւառաց և Պոլսոյ, ինչ-պէս և Ծահաղարեան վարժարանի յառաջագիտի ընդունակ աշակերտ-ներէն պիտի կազմուէր այդ գաղթա-կանութիւնը : Խորմեան Սրբազան յանձնեց մեզ որ այդ նպատակին հա-մար յարմարագոյն տեղ մ'ընտրենք մեր ճանրոյգութեան ատեն : Եւք ալ 'ի Գերմանիա և 'ի Չեխիայի վարժա-ռու անձանց հետ խորհրդակցեցանք, անոնցմէ մէկուն ընդարձակ տեղե-կագիր մը պատրաստել տուինք : Ե-թէ 40 'ի չափ աշակերտ ըլլաւ, կա-րելի պիտի ըլլար 45-50 սակաւ զ-ցել իւրաքանչիւրին տարեկան բոլոր ծախքը : Եւ աշակերտք ձրաւարժ պի-տի ըլլային, և ծախքն ազգովին պի-տի հոգացուէր վարժութեան միջո-ցաւ : Հ. Խ.

Մանչեսթըր 1877

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԿԱՆԻ

Օրաբերք . — Փննդարարութեան փնտրա-րարութեան :

Ազնիւ Մարիս .

Անկողնակալ Մարտի 2050 թուոյն մէջ « Գ. » ստորագրութեամբ յօդուած մը կարդացի, որ մասնաւոր վարժարա-նաց վրայ ըրած տեսութեանս դէմ կը խօս-տէր :

Յօդուածին յարգող հեղինակն եթէ հրատարակին վրայ ձայն մ'աւ ինք հա-նած ըլլալու համար այնքան ախտաւոր-թիւն յանձն առելէ, ըսելիք չունիմ . իսկ եթէ փնտրարար սկզբունքի մը և կամ յոյսի դրսեւորման մը դէմ ապա-րին չա՛ն մը կամ իրաւունք մը պաշտպա-նելու վտեմ նպատակաւ ձեռքը գրել ա-ռել է, կը գովեմ իւր իղծն ու եռանդն :

Արդ՝ տեսներդ այս երկուքն ո՛րն է : Ինչ ինչ տեսութեամբ մասնաւոր վար-ժարաններն հանրային օգտակարութեանը դուրի համարած և իմ հակադրութեանս փոխաներն յառաջ ընթացէի, յայտարա-րելով միանգամայն թէ մասնաւոր վար-ժարանաց արդիւնքը չեմ՝ ուրեմար, զի Եւրոպայի մէջ ատենք խիստ օգտակար եղած են . բայց մեր արդի վիճակին չեն կրնար յարմարիլ :

Ըսել է, ինչպիսիք ոչ թէ սկզբունք, այլ միջոցի տարբերութեան վրայ կը կայանայ : Ես ըսած եմ, ու կը կրկնեմ թէ մաս-նաւոր վարժարաններն ազգային դաստի-արակութիւնն հանրայինը միջոց չեն . իմ մեծայարգ ընդդիմաբանս ստոր հա-կատակը կը պնդէ :

Ես ըսած եմ ու կրնամ դարձեալ թէ ազգին կարողութեան տէր զուկները կըր-թիւնով ազգը կը լրացնեն չլինիք . ազգը կըրթուած լինելու համար նորա ամեն կար-գի անհրաժեշտ միանգամայն դաստիար-ակելու, և այս մեծ դործն 'ի յանգ հա-նելու համար մեր բոլոր ոյժն ու ջանքը մեր ազգային վարժարանները բարեկար-գելու պէտք է նուիրենք :

Իմ յարգող ընդդիմաբանս կըսէ « Ծահ-հաղարեան վարժարանն այսօրուան օրս հարկաւոր աշակերտներ ունի, որք ազ-գին հանրութեան օգտակար եղած են . նաեւ ընտրեալագոյն ծաղկներն որ թէ՛ դի-տաւթեանց և դրսեւորութեան և թէ՛ ա-ռեւորոց մէջ կը փայլին և պատու կը բե-րեն ազգին » Նոյնպիսի փաստեան վարժա-րան բաւական թուով ունեալ և բարե-կրթմ աշակերտներ յառաջագոյն, որք մեծադոյն մասնա-գաւառացի դպր-աւ դին հանրութեան 'ի հարկէ օգտակար ե-

ղած են . այսպէս նաեւ ուրիշ մի քանի վարժարանք, պարզա Մեղրիւրեանն եւ այլք : »

Թո՛ղ ներքե իմ մեծայարգ ընդդիմա-բանս դիտել տալու թէ ատենք զաւ-կան ուրիշ մասնաւոր վարժարաններ ալ, որք իրենց չընտանկին մէջ կըցած են օգ-տակար ըլլալ . դու օրինակ Ռ. Յ. Պէր-պէրեան, Գաւառցիներն, Գ. Ներշապուհ-ն . Մարտիրոսն, Սարգիսեան և այլն, և ես ըսած չեմ թէ ատենք բնաւ օգտա-կար չեն, այլ ըսած եմ թէ չեն կրնար հանրութեան ծառայել, քանի որ միայն կարողութեան տէր ծնողաց զուկները պիտի կրնան ատենք օգտիլ :

Իմ մեծայարգ ընդդիմաբանս թող նե-րէ դիտել տալ նաեւ թէ Ծահ-հաղարե-ան վարժարանը մասնաւոր չէ, այլ ազ-գային, վասն զի յանուն ազգին նախա-կան կտակի մը արդիւնք է, ազգին կըր-թութեանը ծառայելու յատկացեալ :

Անցնինք բուն խնդրոյն :

Արտիշտեան իմ մեծայարգ ընդդիմա-բանս Օրթոքսոյ կը բնակի, կընայ ըսել թէ նոյն տեղի ազգային վարժարանն ինչո՞ւ իր նախկին փայլը կորուսած է :

Արի՜ օրինակաւ մը ես պատասխա-նեմ :

Երբ Գաւառի մէջ մասնաւոր վար-ժարաններ չկային, Մայր վարժարանը խիստ արդիւնաւոր վիճակ մ'ունեցած էր . իսկ երբ մասնաւոր վարժարաններ բացուե-ցան, յիշեալ վարժարանը երթալով նը-սեմացաւ և այսօր խիստ արտա-վիճակի մ'ենթարկուած է :

Հարկ կը համարեմ այս կէտը քիչ մը աւելի պարզել, որպէս զի թիւրիմացու-թեանց տեղի չտայ :

Հայ ժողովուրդին եռանդն արժար-ծող և նորա գործունէութեան ատարձա-նքն ընդարձակող դիտար միջոցը կրնամ ըսել թէ իւր գաւառին կրթութեան հոգն է :

Աստի երբ գաւառը դրամի գորու-թեամբ մասնաւոր վարժարան մը դնէ, իր գործը տեսած կը լինի և կ'սկսի ինչ-զային հոգերէ ձեռնմխել լինիլ . այնպէս որ եթէ իւր թաղին դպրոցը բոլորովին կործանի, կարծես բնաւ հոգ չընենք և բուն մը չըզգար, վասն զի չա՛ն մը չունի ինք, և վասն զի իւր շահն ապահոված է :

Հետեւարար ներկայ խնդրոյն նկատ-մամբ յայտնած կարծեացս տարբեր մեկ-նութիւն տալն և ո՛ր և է նպատակի վե-րադրելն արդարաւորութեան գործ չէ :

Եթէ մասնաւոր վարժարանները միայն գիւերովի լինին, այսպիսի դիտար-թեանց բնու հարկ չէր մնար : * * *

Ի Լ Ա Ն

Նանը աղիդ խտրութեան հասըր-թեան օրապա ֆիւրուսթ օլուն-մագ իւզրէ մէվճու օլուն իւչ եիւզ պին գըլէ քէփէկին պէհասը Էիւզ-լիւք քայիմէ 100 դրուչա օլարագ պէր վէճճը փէչին վիրիլլէք օթուզ կիւնէ գատար տէ յիրմէնլէրտէն գա-տրրըմագ շարթը իլէ պէհէր գըլէ-սի օթուզ պուչուգ վարայա օլարագ թալիլի Էօհէօթինտէ օլուպ թըրլինի Էվիլլը րու մինին սէքիլինճի ճուսա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիլի վի-րիլլէք ֆիւրուսթ օլունմագըրտան, առհա վիլյատէ ֆիլյաթէ իլթիլարա-նա թալիլ օլունլարըն եէվմը մէզ-քիւրտէ Տարը Ծուրայի առքերիլէ կէմէլլէրի :

4 Թըրլինի Էվիլլէ 1877 2 Պապը Սէրասքէրի

Պէչ քուլաճըք քէպիլը Գաթիւ-մանի իլիլի, առհա Էիլիլլիլ պէչ պին, պէհէրի իւչ պուչուգ գըլէ :

Պէչ քուլաճըք սաղիլը Գաթիւ-մանի իլիլի, առհա օթուզ պին, պէ-հէրի իլիլ գըլէ :

Գըրըլըրտան պէլի պաղըր Գա-թիւմանի իլիլի, առհա արթը պին, պէ-հէրի օն գըլէ :

Իլլիլի Էօրդանը, առհա իւչ պին, պէհէրի սէքիլ գըլէ :

Սէքիլ քուլաճըք թէրպիլլէ իլիլի, առհա արթը պին, պէհէրի եէթմիլ զարա :

Պէչ քուլաճըք թէրպիլլէ իլիլի, առհա սէքիլ պին, պէհէրի արթմիլ զարա :

Տէօրլը գուլաճըք Գաթիւմանի իլիլի, առհա օթուզ պին, պէհէրի Էլ-լի զարա :

Գանս թօլի պին, պէհէր թօլը տէօրլը գըլէ :

Ասա քիլիլ շահանէ մուլթուպ քօ-միսրօնը իւչուն թարիլիլ քօթիլթու-տան իլթիլարէն արթը ալ թափսիմ իլէ թէրլիլ օլունմագ վէ մագպուզ սէնէտլէրի վիրուտինտէ Էմանը Էիւզ-լիւք գայիմէ Էիլլ գըրուչա օլարագ պէր վէճճը փէչին իլթա գըրլինմագ շարթը իլէ միւպայեա օլունմագ պալատէ մուրագըտմ սէքիլ քայիմ իլիլ ֆիլյաթը մուրագըտմէրի իլէ թալիլի Էօհէօթինտէ օլուպ թըրլինի Էվիլլը րու մինին սէքիլինճի ճու-մա իրթէսի կիւնի գարարը գաթի-սի վէրիլլէճէլինտէն, իլթա իլթմէլէ թալիլ օլունլարըն եէվմը մէզքիւր-տէ Տարը Ծուրայի առքերիլէ կէմէ-լլէրի :

4 Թըրլինի Էվիլլէ 1877 2 Պապը Սէրասքէրի

Ասա քիլիլ շահանէ իլուն, գու-մաչը իւզրիլնէ սիւրիլլէն Էճգաթը Տարը Ծուրատա մահֆուզ վարչա նուսնանլէ վէ պիլիլի վէ ուղուն-լուղու վէ կէնիլլիլի վէ սոյիլ հէր պիլը ճիւլլէթի տալիլ մահֆուզ պու-լունան նուսնանլէն մուլթուպ օլ-մագ վէ թարիլիլ գարարտէն իլթի-պարէն պէչ իհիլլէթ արթը հաֆիթա գարֆընտա թէրլիլ պէտ իլէ տէօրտ հաֆիթա առ թէրլիլ օլունմագ վէ մագպուզ սէնէտլէրի վիրուտինտէ պէ-հասը սիմ մէճիլլէն վէրլիլլէ իսէ պօլ-ուս ֆիլյաթըլլա պիլ հիւսապ ֆիւրդի իլէ պէրապէր գայիլմէ օլարագ պէր վէճճը փէչին Նիլալիլլէ խաղիլլէսին-տէն իլթա օլունմագ շարթը իլէ, օս թուզ պին առհա տէն Էլլիլ պին առհ-տէ գատար միւպայեա օլունմագ մուլթուպ Էմանըլըրըն պէհէր ա-տէտի արթմիլ պէչ զուչա օլարագ թալիլի Էօհէօթինտէ օլուպ թըրլինի Էվիլլը րու մինին արթմիլ վէնճէն-պիլ հիլիլլէ գարարը գաթիլի վէ-րիլլէճէլինտէն, իլթա իլթմէլէ թա-լիլ օլունլարըն եէվմը մէզքիւրտէ Տարի Ծուրայի առքերիլէ կէմէլլէրի :

4 Թըրլինի Էվիլլէ 1877 2 Պապը Սէրասքէրի

Ասա քիլիլ շահանէ Սարտիլանէ տնպարը իլուն օթուզ պիլ կիւնէ գա-տար ճէսթէ ճէսթէ թէրլիլ օլունա-րագ արդաը արթմագ վէ պիլ նու-մէրօտան արթը նուսնանլէ օլ-մագ գաղըր նուսնանլէ թէրլիլ օ-լունալա արթմագ իւզրէ միւպայ-եա օլունմագ պին թօլի գարն ին-կիլիլ քէթէն պէրլինի պիլ նուսն-րօրըրն պէհէր արթը արթը զուչա իլթիլ նու մէրօրըրն պէհէր արթը պէչ զուչա օթուզ վարայա օլարագ թալիլի Էօհէօթինտէ արթմիլ Էվիլլը րու մինին արթմիլ վէնճէն-պիլ հիլիլ գարա-րը գաթիլի վէրիլլէճէլինտէն, իլթա-րիւս թալիլ օլունլարըն եէվմը մէզ-քիւրտէ Տարի Ծուրայի առքերիլէ կէ-մէլլէրի :

4 Թըրլինի Էվիլլէ 1877 2 Պապը Սէրասքէրի

Ասա քիլիլ շահանէ Լիլիլան անպա-րը իլուն Տարը Ծուրատա մահֆուզ նուսնանլէ վէճ իլէ Էիլլ պին առհա տէն իլթիլ Էիլլ պին առհա տէ գա-տար օլարագ միւպայեա օլունմագ օլուն գըրմըրը քէթէր եուն քուչաղըն պէհէր մահ գըրգար պին առհա թէս-լիմ օլունարագ արդաը արթմագ վէ մագպուզ սէնէտլէրիլլէ վիրուտինտէ

սիմ մէծիւնէ երկիրմի զրուշա վէ մէ-
ծիւնէ վերլուծեց ֆերդր իւն գայի-
մէ օլարագ. Էսմանըն նըսքը փէշին վէ
նըսքը տիկերի օն պէշ կիւն միւրու-
րինտէ Կէրլմէք իւզըն պէշէր ատէ-
տի ետտի պուշուք զրուշա օլարագ-
թալիպի Էսմանսինտէ օլուպ թըշրինի
էվիլը բումինն ճընճը փէշէնպին կիւ-
նիւ գարարը գաթիսի վերլուծեց. ին-
տէն, իթա իթմէ կէ թալիպ օլանյըն
եէվմի մէշքիւրտէ Տարի Շուրայի ա-
քէրիյէ կէլմէլէրի :

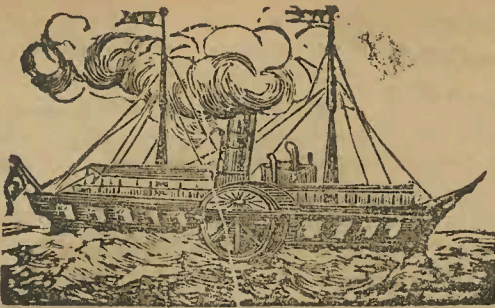
4 Թըշրինի Էվիլը 1877 1
Պապը Սէրասքէրի

Ասաքիրի Շահանէ լեվաղիմաթը
իշին միւթէաշիւայէրի թարափընտան
գօնթրաթ օլէրինէ մահաուպէն իշլիսէ
անպարնա կէթիւրմէքտէ օլուպ-
լարը հէր նէվի չուհա վէ սայրիւտէն
Էվրօփատան վիրուտ իտէճէլէրին կէթ
ըրիւկտէն իթրաճընտա պալեալէրի ա-
չըլմայարագ. կէթիւրլուպ անպա-
րնտա անպար մէմուրը վէ մուայէնէճի-
լէր հաղըր օլուպու հալտէ Էմանէթ
մաղաղաբնտա քիւշտա իտիլմէսի, վէ
չայտա իշլէրինտէ աչըք պօղուգ պալ-
եա զուհուր իտէրտէ գապուլ օլու-
մամաւը, վէ մէշքիւր Էմանէթ մաղա-
ղաբնտա սալիֆ Էվրիքը մէմուրէր
հաղըր օլուպընտա թիւճճարտէն գա-
թիսի մաղաղապ տուխուլ իտիլմէսի-
սի, վէ իշպու չուհա վէ սայրիւտէ մէմու-
րինի միւթայիլէ, յիւմ մուպաճէհէսին-
տէ անալիլ իտիլմէսիքէ անպարը
մաթաուսէ վաղ զըլընմամաթ գաթիսի
տէն պէրու ուսուր միւթթիսիքէսի
իճապրնտան օլուպլէք. քէյիլիլթ միւ-
թէաշիւտին մալիւպէրի օլուպ իւզըն
իւն վէ իշպէ օլուսմըշ տըր :

4 Թըշրինի Էվիլը 1877
Պապը Սէրասքէրի

Ասաքիրի Շահանէ իշլիսէ անպա-
րնա պէշէր մահ պիկէր բուպը թէս-
լիմ օլուսարագ. տէօրա մահտա ար-
գաթ ալընմաղ վէ Էսմանը մաղաղ
սէնէտէրի վիրուտինտէ պէր վէճը
փէշին սիմ մէծիւնէ երկիր զրուշա
վէ եաթուտ ֆարգը իւն գայիմէ վերլու-
մէք իւզըն միւթայիւտ օլուսմաղ. օ-
լան տէօրա միլիոն արշըն Էվրօփաքէարի
գըրմիլը եուն էնիլ շէրիտին պէշէր
արշըն սէրիլ պուշուգ փարայա վէ
տէօրա միլիոն արշըն Էվրօփաքէարի
գըրմիլը եուն լայլմանըն պէշէր արշըն
ալթը պուշուգ փարայա օլարագ թա-
լիպի Էսմանսինտէ օլուպ թըշրինի
էվիլը բումինն ալթընճը փէշէնպին
պին կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրի-
լէճէլինտէն, իթա իթմէ կէ թալիպ
օլանյընտէ եէվմի մէշքիւրտէ Տարի
Շուրայի աքէրիյէ կէլմէլէրի :

1 Թըշրինի Էվիլը 1877 1
Պապը Սէրասքէրի

ՇԻՐՔԵԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈՊԵՆԱԽՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵԻԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1877 ՀՈՏԵՄԲԵՐ 1 ՇԱՐԱԹ ՕՐԻՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՁԵՆԻ ՀՈՏԵՄԵՐ 34

ԲՈՍԳՈՐԵՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈՊԵՆԱԽՆԵՐԸ

Ժ-	Ի-բ-դ-ի-ն-է-ն-է-ր-	Թ-
1 15	Եւնիւմաշալէն Մէշար. Պէշիւքտէր, Թարապիւ, Եւնիւքտէ, Սթիւի, Էմիլի. Պոյաճ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 1 1/2ին) :	32
2 30	Եւնիւմաշալէն Մէշար. Պէշիւքտէ, Թարապիւ, Եւնիւքտէ, Էմիլի, Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ :	34
3 15	Բ. Եւն. Պալմալէն Եւնիւմաշ. Մէշար. Պէշիւքտէ, Թարապիւ, Եւնիւքտէ, Սթիւի, Էմիլի. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ, Արնալ. Գալուշ. Օրթաք. Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	33
4 45	Եւնիւմաշալէն Մէշար. Պէշիւքտէ, Թարապիւ, Եւնիւքտէ, Սթիւի, Էմիլի. Պոյաճ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ, Արնալ. Օրթաք. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	2
6 30	Եւնիւմաշալէն Պէշիւքտէ, Թարապիւ, Պէշիւքտէ, Եւնիւքտէ, Էմիլի, Գալուշա, Բ. Եւն. Հիսար, Գալուշիւ, Արնալ. Պէշիւքտէ, Բ. Եւն. Հիսար, Պէշիւքտէ, Սթիւի, Պէշիւքտէ, Թարապիւ, Պէշիւքտէ, Էմիլի, Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ, Արնալ. Գալուշ. Օրթաք. Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	1
8	Բ. Եւն. Պալմալէն Եւնիւմաշ. Մէշար. Պէշիւքտէ, Թարապիւ, Պէշիւքտէ, Եւնիւքտէ, Էմիլի, Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ, Արնալ. Գալուշ. Օրթաք. Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	20
10	Մէշար. Պէշիւքտէ, Թարապիւ, Եւնիւքտէ, Էմիլի, Բ. Հիսար, Արնալ. Օրթաք. Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Արնալ. Օրթաք. Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	22

Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ

1 15	Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 1 1/2ին) :	4
1 45	Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 2ին բացի ուրաթէն) :	2
2 15	Պէշիւքտէ, Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 2 1/2ին) :	22
3	Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	4
3 15	Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 4ին) :	32
5	Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 5 1/4ին բացի ուրաթէն) :	4
10 15	Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 5 1/4ին բացի ուրաթէն) :	23
11	Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ. (Հոկտ. 17էն ժամ 5 1/4ին) :	2

Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ

1 15	Պէշիւքտէ, Բաշար. Գալուշ, Բ. Հիսար, Գալուշիւ, Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 1 1/2ին) :	23
------	---	----

1 15	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 1 1/2ին) :	4
2 45	Պէշիւքտէ, Բաշար. Գալուշ, Բաշար. Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 1 1/2ին) :	20
4 30	Պէշիւքտէ, Բաշար. Գալուշ, Գալուշ, Գալուշ, Բ. Հիսար, Գալուշ, Գալուշ, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	23
9	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Բաշար. Գալուշ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	4

ԿԱՄՈՒՐԱԿԵՆ ԵՆՈՂ ՇՈՊԵՆԱԽՆԵՐԸ

Ի-բ-դ-ի-ն-է-ն-է-ր-

2 30	Գալուշ, Բաշար. Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	4
3	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Արնալ. Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	2
5	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	20
6 35	Բ. Հիսար, Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	4
8 15	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	22
10	Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	32
10 45	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Արնալ. Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	33
11 15	Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	20

Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ

2 15	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Արնալ. Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	4
3	Գալուշ. Արնալ. Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	32
4 15	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Արնալ. Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	4
9 30	Գալուշ, Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	23
10 15	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Գալուշ. Արնալ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	2
11 10	Գալուշ. Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Գալուշ. Արնալ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	4
11 40	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Գալուշ. Արնալ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	2
12	Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Գալուշ. Արնալ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	1

Արնալ. Գալուշ. Բ. Հիսար, Պէշիւքտէ

3	Բ. Հիսար, Գալուշ. Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	23
10 30	Գալուշ. Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	34
11 15	Գալուշ. Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	23
11 40	Գալուշ. Պէշիւքտէ, Պէշիւքտէ, Բ. Հիսար, Գալուշ. (Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/2ին) :	22

ՎԱՐՁԱՍՏՐՈՒԹԻՒՆ 16600 ՖՐԱՆԿ

ՄԵՆ ՈՍԿԻ ՇՐԱՆԻՍԱՄ ԱՌԹ. ԼԱՐՈՇԵ

Եւնիւմաշալէն 1875 Փետրվարի 1-ին

QUINA LAROCHE

ԷԼԻԹԻՄԻ

Եւնիւմաշալէն 1875 Փետրվարի 1-ին

Գինա Լարոշ խիստ ախորժակաւ
էրիւրիւր մէ, որոյ քէնքինայի գինի-
նէրէն ու շուրուպներէն ունեցած
մեծ գերազանցութիւնը քան տարիէ
ի վեր հաստատուած է, ուժի տիւր-
բութեան, ստամոքսի հիւանդու-
թեանց, հին ջերմերու և այլոց դէմ :

Նոյն Եւնիւմաշալէն, այսինքն եւ
կաթային ալի մը քէնքինայի հեա
բաղադրութիւն, որ արեան նուա-
ղութեան, փոքր-անէմիի, ծննդա-
բերութեան հետեւանաց և այլոց
դէմ կ'ապաւորուի :

Փարիզ Տրուս փողոց 22 և ամեն դեղաւանդանոց քով :

ԽՐԱՄԱՅԻՐ—ՏՆՈՐԷՆ

Կ. Ս. ԻԻԹԻԻԹԵԱՆ

ՀՐԱԵՆԻ ԳԵՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND
MERCANTILE
INSURANCE COMPANY

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ԵՆՏ ՄԵՐԿԱՆԹԻԼ
ԼԵՆԵՐ ԵՆ ԼԵՆԵՐ ԵՆ ԼԵՆԵՐ ԵՆ ԼԵՆԵՐ

Բաժանորդ ագրուալ գումար լուի 2,000,000
վճարեալ գումար լուի 250,000
Պաշտօնի գումար չի գէ
Հի հիւզէն գոյացեալ 1,040,744-1,290,744
1875ին հրդեհի գուտ հասցիլը 917,178

Ստորագրեալ իրենց բաղաձայն յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր
հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենց վերայիւ ալ երկու ընկերութիւնաց մի-
ացեալ գործակալութար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի գումարեան մը մէջ կը դառնան,
որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ գումարութիւններ կը մատուցանեն :
Ապահովութեան կարգադրութիւնները կը բաղաձայնան երկու ընկերութիւնաց
մէջ համեմատական բաժանում մը մը, և այսպիսի ապահովութեան և գումարութեան
աւելնալով ընկերութիւնաց ալ իրենց աւելի մեծագումար ապահովութիւնն ընտրու-
նեալ ինքզինքն իրենց իրենց իրենց :

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնը կրնան ընդունուիլ ինչպէս
Բերայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպիսի մատակարար քաղաքները գիւղերը և գա-
ւառները :

Գիններուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել Մի-
ացեալ ընկերութեանց գումարեան Ղալաթիոյ Բերայի մօտ կազմակեր-
րան թիւ 5 :

NORTHERN
ASSURANCE COMPANY

ՆՈՐԹ ԶԵՆ
ԼԵՆԵՐ ԵՆ ԼԵՆԵՐ ԵՆ ԼԵՆԵՐ ԵՆ ԼԵՆԵՐ

Բաժանորդ ագրուալ գումար լուի 3,000,000
վճարեալ գումար լուի 150,000
Պաշտօնի գումար չի գէ
Հի հիւզէն գոյացեալ 380,000-330,000
1875ին հրդեհի գուտ հասցիլը 351,600

Ստորագրեալ իրենց բաղաձայն յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր
հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենց վերայիւ ալ երկու ընկերութիւնաց մի-
ացեալ գործակալութար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի գումարեան մը մէջ կը դառնան,
որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ գումարութիւններ կը մատուցանեն :
Ապահովութեան կարգադրութիւնները կը բաղաձայնան երկու ընկերութիւնաց
մէջ համեմատական բաժանում մը մը, և այսպիսի ապահովութեան և գումարութեան
աւելնալով ընկերութիւնաց ալ իրենց աւելի մեծագումար ապահովութիւնն ընտրու-
նեալ ինքզինքն իրենց իրենց իրենց :

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնը կրնան ընդունուիլ ինչպէս
Բերայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպիսի մատակարար քաղաքները գիւղերը և գա-
ւառները :

Գիններուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել Մի-
ացեալ ընկերութեանց գումարեան Ղալաթիոյ Բերայի մօտ կազմակեր-
րան թիւ 5 :